

Олімпійський рух на Кіровоградщині, як важливий чинник виховання дітей та молоді: стан, проблеми та перспективи

В.О. Ковальов, доцент, завідувач кафедри фізичного виховання
Кіровоградський національний технічний університет

Олімпійський рух – громадський рух, що базується на добровільному об'єднанні громадян та організацій з метою пропаганди ідей олімпізму, здорового способу життя. Розвитку фізичної культури і спорту. Олімпійський рух, що перебуває під верховною владою МОК. Включає організації, спортсменів та осіб, які згодні керуватися Олімпійською хартією.

Метою Олімпійського руху є сприяння побудові мирного й більш кращого світу за допомогою виховання молоді засобами спорту відповідно до ідей олімпізму і його цінностям.

Трьома головними складовими Олімпійського руху є:

- Міжнародний олімпійський комітет(МОК);
- Міжнародні спортивні федерації(МФС);
- Національні Олімпійські комітети(НОК).

До будь-якої особи або організації, що належить до Олімпійського руху в будь-якій якості, положення Олімпійської хартії обов'язкові, вони також повинні твердо виконувати рішення МОК.

Крім трьох основних складових, в Олімпійський рух входять також Оргкомітети з підготовки і проведенню Олімпійських ігор(ОКОІ), національні асоціації. Клуби і особи, що є членами МФС і НОК, і особливо спортсмени, дотримання інтересів яких становить основний елемент діяльності Олімпійського руху, а також судді, рефері, тренери, інші особи й технічні фахівці. У нього включаються й інші організації й установи, визнані МОК.

На рівні НОК України Олімпійський рух вибудовується відповідно до вимог Олімпійської хартії. Особливою складовою Олімпійського руху в Україні є діяльність відділень НОК в областях на які покладена місія з пропаганди олімпізму.

Відділення НОК України в Кіровоградській області було створено у 1987 році на громадських засадах. Право юридичної особи відділення отримало у 2002 році. У 2010 році відкрито офіс відділення та введена посада спеціаліста. Активна робота з питань наповнення змістом роботи відділень почалася з 2005 року з приходом на посаду президента НОК України Бубки С.Н.

У 2007 році у м. Кіровограді на базі КНТУ відбувся Всеукраїнський семінар-нарада з питань реалізації Програми розвитку олімпійського руху в Україні на 2005-2010 роки. Участь у даному заході взяли регіональні відділення та працівники НОК України, представники державних та громадських спортивних організацій. На семінарі нараді з доповідями виступали голови відділень Вінницької, Одеської, Кіровоградської, Миколаївської, Херсонської та Черкаської областей. З вітальної промовою виступив голова Кіровоградської обласної ради Сухомлин М.О.

Відділенням НОК України в Кіровоградській області розроблена обласна програма розвитку олімпійського руху на 2011-2014 роки(це вже друга програма). Деякі пункти цієї програми відображені у програмі розвитку фізичної культури і спорту в області.

За цей період напрацьовані наступні заходи Всеукраїнського рівня і набули популярності в області. Серед них: «Олімпійський день», Всеукраїнський Олімпійський урок, «Олімпійський тиждень», «Олімпійське лелечення», Акція «Олімпійська книга» та «Олімпійський куточок», «Олімпійське літо», Всеукраїнська естафета «Передай вогонь перемоги!», підняття прапора України та НОК України на честь літніх та зимових Олімпійських ігор, конкурс серед спортивних журналістів та конкурс спортивної фотографії, Всеукраїнська вікторина «Знавець Олімпійського спорту» та ін..

Тільки у 2012 році відділення взяло участь у 19 різних заходах що проводилися управліннями обласної державної організації та громадськими організаціями з питань розвитку фізичної культури і спорту та пропаганди здорового способу життя.

Традиційними стали змагання у програмі „Олімпійського дня бігу”, „Олімпійського дня”, „Олімпійського тижня”, та Всеукраїнського олімпійського уроку під гаслом „ Стань в ряди олімпійців!”, «Поряд з олімпійцями!», «Спорт це модно!», «Твори свою олімпійську історію!».

З метою проведення в області на високому організаційному рівні „Олімпійського дня бігу” та «Олімпійського дня» видаються відповідні накази начальника профільного управління облдержадміністрації , яким затверджується організаційний комітет та план заходів з підготовки та проведення зазначеного заходу.

В програмі „Олімпійського дня бігу” та «Олімпійського дня » протягом тижня в області проводиться близько 200 заходів, в яких взяли участь у 2009 році 13848 осіб (для порівняння: 2007р. -9537 чоловік, 2008-13883).

В місті Кіровограді традиційно пробіг проводиться управлінням фізичної культури та спорту облдержадміністрації, обласним центром фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх” спільно з відділом фізичної культури і спорту Кіровоградського міської ради та відділенням Національного олімпійського комітету України в Кіровоградській області. Кількість учасників поступово зростає. Так у 2007 році кількість учасників складала близько 900 то у 2013-більше 1400

З метою виховання у населення і особливо молоді перед стартом завжди учасників пробігу вітають спортивне керівництво області, провідні спортсмени, ветерани війни і спорту області, кращими спортсменами області - учасниками пробігу покладаються кошик з квітами до пам'ятника – меморіалу ”Батьківщина-мати” та квіти до могил Героїв Радянського Союзу Верхоланцева В.О., Єрещенка М.Є., Куроп'ятникова Г.О. і Фісановича І.І. Стартувавши з Фортечних валів, учасники пробігають центральною вулицею міста і фінішують на центральній площі імені Кірова. За традицією нагороджується наймолодший та найстарший, спортивні сім'ї. Вони отримали подарунки від НОК України. Призи отримують переможці спортивної вікторини та учасники виставки малюнку на Олімпійську тематику.

Всі учасники пробігу отримують сертифікати за підписом президента МОК та президента НОК України.

Протягом 10 років управління та відділення НОК України в Кіровоградській області разом зі спортивними організаціями визначали 10-ку кращих спортсменів, тренерів, кращу ігрову команду та трійку кращих спортсменів-інвалідів і видавали плакат-календар, який розповсюджували в області з метою популяризації спортивних здобутків та пропаганди олімпійського руху, фізичної культури і спорту.

Особливої уваги заслуговує організація і проведення Всеукраїнського олімпійського уроку та Олімпійського тижня. Уже вісім років поспіль цей захід проводиться в Україні і на теренах області. Особливість даного заходу у різноманітності форм проведення. Це може бути і лекція-бесіда з історії олімпізму Давньої Греції і

сучасного олімпійського руху, і у формі змагань - «Мала олімпіада», вікторини, конкурси малюнка тощо. За статистикою у 2007 році цей захід було проведено 590 загальноосвітніх закладах 4-х міст та 21 району області де взяли участь 66216 учнів, у 2008- 589 закладах, 67014 учнів і у 2009-450 закладах, 63765 учнів - 485. У показових виступах на центральних площах та у парках взяли участь 2550 учнів-спортсменів у 2007р., 2500 у 2008р. і 5593 у 2009р. Ця статистика говорить про те що Всеукраїнський олімпійський урок визнаний в закладах освіти в області і є дієвою формою виховання молодого покоління. Проте не всі працівники на яких покладена відповідальність за проведення даного заходу є дисципліновані і не звітують вчасно. Необхідно підняти до певного рівня виконавську дисципліну і застосувати заохочувальні заходи, встановити відповідні нагороди за рейтинговими показниками для закладів і відповідальних працівників.

Відділення НОК України в Кіровоградській області разом з обласним управлінням фізичного виховання і спорту Комітету фізичного виховання і спорту Міністерства освіти і науки України забезпечило організацію і проведення олімпійського уроку нагородною і сувенірною продукцією та спортивною літературою, плакатами про історію олімпійського руху в сумі майже на 90,0 тис. грн. для загальноосвітніх закладів та ДЮСШ області. Був виданий навчально-методичний посібник з організації і проведення олімпійського уроку „Олімпійський рух та участь у ньому українських атлетів ” і був розданий для використання у кожній ДЮСШ та кожному загальноосвітньому навчальному закладі області. Участь у даному заході завжди беруть провідні спортсмени області, тренери, ветерани та працівники спорту. Серед них: срібний призер XXVII літніх олімпійських ігор у Сіднеї, триразовий чемпіон світу з велоспорту на треку Олександр Симоненко, учасниця XXVI I XXVII Олімпійських ігор, МСМК зі спортивної гімнастики Ольга Тесленко, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, ЗТУ зі спортивної гімнастики Світлана Куценко, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, ЗТУ з легкої атлетики Олег Соколовський та його вихованка - чемпіонка і призерка Параолімпійських ігор Алла Мальчик та призерка Настя Мисник.

Всеукраїнський олімпійський урок проводиться відповідно до положення, що затверджене Міністром освіти і науки України та президентом НОК, а також за дорученням Кабінету Міністрів України та за наказами начальників управлінь освіти і науки та фізичної культури і спорту облдержадміністрації, але практика показує, що нормативна база для організації і проведення уроку ще не допрацьована. Необхідно домогтися того щоб тематика олімпійського уроку увійшла до навчальних програм з різних предметів, а також проведення уроку необхідно запровадити у професійно-технічних закладах, коледжах та вищих навчальних закладах.

У 2009 році у спортивному залі КНТУ проведений III-й етап Всеукраїнських змагань „Ігри чемпіонів” серед збірних команд загальноосвітніх навчальних закладів районів і міст області за . У заході взяли участь 12 команд 84 учні загальноосвітніх навчальних закладів області. Організатори змагань Міністерство України у справах сім'ї, молоді і спорту, Міністерство освіти і науки України, НОК України та Асоціація спортсменів «Клуб» Біола». Переможець змагань - команда Бобринецької загальноосвітньої школи ім. П.П.Шумикова нагороджена путівкою до МДЦ «Артек».

У 2007 році в області за наказом начальника управління освіти і науки облдержадміністрації та за участі відділення НОК України в Кіровоградській області відбувся обласний тур Всеукраїнської вікторини «Знавець олімпійського спорту», конкурсів дитячого малюнку та літературних творів серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

У 2008 та 2013 роках обласним центром фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх” та відділенням НОК України в Кіровоградській області були проведені масові спортивні та фізкультурно-оздоровчі заходи за місцем проживання та у місцях відпочинку населення „Олімпійське літо”

У 2011 році стартували нові проекти НОК України – «Олімпійське лелечення», «Олімпійська книга» та «Олімпійський куточок». Всеукраїнський масовий спортивний захід, який має на меті залучити до олімпійського руху школярів 5-6 класів. Він проходить у IV-ри етапи. Переможець обласного етапу отримує путівку до МДЦ «Артек» для участі у Всеукраїнському фіналі. Від області таке право виборювали учні ЗНЗ №26 м. Кіровограда(2011-2012р.р.) та ЩНЗ № м. Олександрії. Всі учасники обласного фіналу отримали комплект м'ячів(баскетбол, волейболі футбол, набір для гри у настільний теніс та бадмінтон). В рамках проекту «Олімпійська книга» кожному навчальному закладу поштою НОК направив комплект олімпійської літератури, а в рамках проекту «Олімпійський куточок» найактивніші школи учасниці заходів отримали комплекти м'ячів для гри у баскетбол, волейболі футбол, набір для настільного тенісу та бадмінтону.

Доброю традицією стала робота з ветеранами. Уже багато років в області на високому рівні працює рада ветеранів війни і спорту. У дні Великої Перемоги та фізичної культури і спорту біля Пам'ятного знаку воїнам спортсменам традиційно влаштовується урочистий мітинг на якому працівники спортивної галузі символічно звітують про здобутки і вшановують ветеранів. Спортсменам, тренерам та працівникам галузі урочисто вручаються нагороди. Це є своєрідний місточок успадкованості поколінь, чутливий момент взаємоповаги, виховання у юних спортсменів відповідальності і гордості за те що вони достойні ветеранів. На цих заходах широко використовується олімпійська символіка та символіка НОК України.

Відділення НОК України в Кіровоградській області надає посильну допомогу обласній раді ветеранів, бере участь у вшануванні ветеранів-ювілярів і надає грошову допомогу, відвідує на дому тих хто у цьому потребує.

Відділення співпрацює і з народним музеєм спортивної слави Кіровоградщини де в кубках, медалях, фотографіях та інших матеріалах зберігається історія спорту Кіровоградщини. Музей просто насичений інформацією про сучасний олімпійський рух. Доброю традицією стало проведення першого заняття студентів факультету фізичного виховання КДПІ ім. Володимира Винниченка. Є написання ними курсових робіт на базі фондів музею.

За ініціативи відділення НОК України в Кіровоградській області, кафедри фізичного виховання КНТУ та за участі управління фізичної культури і спорту облдержадміністрації, обласного управління фізичного виховання і спорту Комітету фізичного виховання і спорту Міністерства освіти і науки України, громадської організації «Простір освіти» в КНТУ у квітні у 2010 і 2011 років була започаткована і проведена Всеукраїнська а у 2012 міжнародна науково-практична конференція конференція «Здоровий спосіб життя – здорова людина – здорове суспільство», Тематика конференції: філософські, історичні, психологічні, соціально-економічні аспекти здорового способу життя; теоретико-методичні і практичні аспекти фізичного виховання та спорту; фізична активність і здоров'я; основні технології фізичного виховання школярів та студентів; проблеми та перспективи розвитку спорту для всіх; дитячо-юнацький спорт. Проблеми і перспективи; олімпійський спорт та олімпійський рух.

Загальна кількість учасників конференції становить **260** фахівців, працівників вищих, загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів, працівників спортивних

організації та інших установ, утому числі майже 50 студентів. Всього на розгляд конференції подано 126 доповідей. В програмі конференції проведено 10 майстер-класів. Участь у конференції взяли заклади та установи міста і області та представники освітніх закладів України і Росії. За матеріалами конференції видається електронний збірник тез доповідей.

Протягом двох днів учасники семінару-наради обговорювали проблеми розвитку олімпійського руху, обмінювалися досвідом, відвідали музей спортивної слави, стали учасниками дня відкритих дверей СДЮШОР «Надія», познайомилися із заокеанською горою у бейсбол та зіграли у футбол матч дружби з ветеранами ФК «Зірка». Семінар-нарада здобув належну високу оцінку з боку керівництва НОК та спортивної громадськості України.

Заходи широко висвітлюються в пресі. Представники засобів масової інформації беруть участь у конкурсах серед спортивних журналістів України. Так у номінації „Кращий журналіст року” у 2007 році переможцем став Юрій Ілючик - журналіст щотижневика „Спорт ревью”. Подяки НОК України за активну роботу з висвітлення спортивних подій та пропаганду олімпійського руху отримали: обласна державна телерадіокомпанія та головний редактор щотижневика „Спорт ревью” Сергій Осадчий. За участь телевізійному конкурсі Луганського відділення вже два роки поспіль отримують нагороди редакція спортивних програм обласної державної телерадіокомпанії і їхній ведучий Олександр Сметанко.

Щороку відділення НОК України в Кіровоградській області проводить анкетування серед журналістів „Герої спортивного року” з метою визначення найкращих спортсменів, тренерів, працівників і меценатів, журналістів і менеджерів спорту України.

Найкращим прикладом для пропаганди олімпійських ідеалів, розвитку олімпійського руху є безпосередня участь атлетів регіону в Олімпійських іграх.

За дослідженнями народного музею спортивної слави Кіровоградщини встановлено, що 26 – вихідців з області стали учасниками Олімпійських ігор. Перший - Микита Сокур з Маловисківського району, який після служби на Чорноморському флоті став учасником Олімпійських ігор 1912 року в Стокгольмі з боротьби греко-римської.

У складі збірної команди незалежної України в Олімпійських іграх сучасності брали участь спортсмени-кіровоградці:

1996 р .Атланта(США) – Ольга Тесленко і Світлана Зелепукіна
(гімнастика спортивна), Олександр

Симоненко (велоспорт на треку);

2000 р. Сідней(Австралія) - Ольга Тесленко, Тетяна Ярош і Руслан
Мезенцев (гімнастика спортивна),

Олександр Симоненко (велоспорт на
треку), Андрій Глущенко (триатлон),

Інна Нікітіна (плавання);

2004 р. Афіни(Греція) Руслан Мезенцев (гімнастика спортивна),
Андрій Глущенко(триатлон), Максим

Прокопенко(веслування на каное).

2008 р. Пекін(КНР)- Валентина Голінкова(гімнастика спортивна),
Андрій Глущенко(триатлон)

Максим Прокопенко(веслування).

У 2010 році у Сінгапурі відбулися І-і літніх юнацькі Олімпійські ігри у яких взяла участь вихованка СДЮШОР «Надія» Аліна Кравченко(гімнастика спортивна)

В області розвивається 56 видів спорту, з яких 25 входять до програми Олімпійських ігор, працюють 38 ДЮСШ, 2 СДЮШОР та ШВСМ, в яких 32 видами спорту займаються 14269 спортсменів під керівництвом 576 тренерів. В спортивних школах розвиваються 24 літні олімпійські види спорту, 8 з яких затверджені пріоритетними (бейсбол, велоспорт-маунтенбайк, - трек та шосе, гімнастика спортивна, легка атлетика, софтбоулу та хокей на траві).

Створено відповідну до вимог інфраструктуру пріоритетного виду спорту-спортивної гімнастики. Завдяки наполегливій і результативній роботі колективу СДЮШОР „Надія”, активній позиції відділення та за підтримки Президента НОК України С.Н. Бубки Міністерством України у справах сім’ї, молоді і спорту був придбаний і переданий новий комплект гімнастичного обладнання.

За період останнього олімпійського циклу тренерами підготовлено одного 12 МСМК, 149 МС з різних видів спорту. кількість спортсменів основного складу збірних команд України входять 36 спортсменів.

За ініціативи Бубки С.Н. НОК України взяв шефство над Кіровоградським міським дитячим будинком «Барвінок». Кожен вихованець будинку отримав спортивний костюм, кросівки, футболку, шорти і кепку з емблемою НОК, спортивний інвентар, сувеніри та подарунки. Асоціація атлетів НОК організувала зустріч з чемпіонами та призерами Олімпійських ігор.

Заходи НОК України органічно вплітаються в традиційний календар спортивно-масових заходів як в Україні так і в нашому регіоні, доповнюють його та стають популярними.

Формування професійної діяльності майбутнього спеціаліста засобами спеціальної направленої фізичної підготовки.

В.О. Ковальов, доцент, завідувач кафедри фізичного виховання
Кіровоградський національний технічний університет

В основний період професійної діяльності людини значно зростають вимоги щодо його готовності до виконання покладених на спеціаліста завдань.

Поняття «якість спеціаліста» включає не тільки знання, уміння в професійній сфері, але й психофізичну придатність, яка залежить від рівня фізичної підготовленості. Відомо, що формування спеціаліста проходить у вищих навчальних закладах. Якщо студент до вступу у ВНЗ не мав необхідної фізичної підготовленості і йому недостатньо обов’язкових навчальних занять, він повинен підвищити її за допомогою різноманітних поза навчальних форм занять фізичною культурою, в тому числі і додатковою самостійною підготовкою. Через слабку фізичну підготовленість можуть виникнути несприятливі ситуації в період навчальних і виробничих практик, наприклад на факультетах, що готують студентів до роботи в польових, експедиційних, підземних та інших складних умовах. Крім того, фізично і психічно погано підготовлених випускників ВНЗ не можна використовувати на роботі зі спеціальності на різних ділянках виробництва. Це також проявляється і в недостатній професійній «віддачі» або змушеній невинуватій зміні професії, що призводить до певних економічних і моральних витрат у підготовці